
UNIVERSITI SAINS MALAYSIA

Peperiksaan Semester Pertama
Sidang Akademik 2004/2005

Oktober 2004

KTT 313 – Kimia Takorganik III

Masa : 3 jam

Sila pastikan bahawa kertas peperiksaan ini mengandungi LIMA muka surat yang bercetak sebelum anda memulakan peperiksaan ini.

Jawab LIMA Soalan.

SOALAN PERTAMA wajib dijawab. Kemudian jawab EMPAT soalan lagi dengan memilih DUA soalan dari **BAHAGIAN A** dan DUA soalan dari **BAHAGIAN B**.

Jika calon menjawab lebih daripada lima soalan hanya lima soalan pertama mengikut susunan dalam skrip jawapan akan diberi markah.

1. (a) Asid ortoborik $[B(OH)_3]_6$ dalam keadaan pepejal membentuk gugusan melalui ikatan hidrogen manakala borax $Na_2B_4O_5(OH)_4$ membentuk gugusan melalui ikatan titian. Lukiskan struktur bagi kedua-dua sebatian tersebut dan jelaskan pengikatan pada atom boron dalam setiap sebatian yang anda telah lukis.
- (10 markah)
- (b) Mengapakah kompleks $[Ni(CN)_4]^{2-}$ dikatakan labil tetapi stabil?
- (4 markah)
- (c) Lakarkan gambarajah tenaga lawan koordinat tindak balas dan nyatakan perbezaan dari segi struktur bahan perantaraan, sekiranya ada, bagi tindak balas penukargantian ligan pada sesuatu kompleks takorganik yang melalui mekanisme berikut: Asosiatif (A), Saling Pertukaran Asosiatif (I_a), Saling Pertukaran Disosiatif (I_d) dan Disosiatif (D).
- (6 markah)

BAHAGIAN A: (Jawab DUA soalan)

2. (a) B_5H_9 bertindak balas dengan NaCN untuk membentuk $Na[B_5H_9CN]$. Lukiskan borohidrida yang terbentuk dan klasifikasikan sama ada sebatian itu merupakan *kloso*, *nido* atau *arakno*.
- (6 markah)
- (b) Beri persamaan yang berimbang bagi sintesis borazina ($H_3N_3B_3H_3$) bermula daripada NH_4Cl dengan BCl_3 . Bandingkan sifat kimia di antara borazina dan benzena dan beri penjelasan bagi perbezaan yang diperhatikan.
- (6 markah)
- (c) Sebatian gugusan dengan formula $[(CH_3)_4N]_4[Ta_6Cl_{18}]Cl$ mempunyai tiga jenis klorida dengan pengikatan yang berlainan. Lukiskan struktur gugusan tantalum tersebut supaya menunjukkan tiga jenis pengikatan yang dibentuk oleh klorin. Apakah tertib ikatan bagi ikatan Ta-Ta di dalam kompleks tersebut?
- (8 markah)
3. (a) Beri kaedah penyediaan bagi XeF_2 , XeF_4 dan XeF_6 . Bandingkan kereaktifan setiap sebatian fluorida tersebut dengan memberi satu contoh yang sesuai masing-masing.
- (6 markah)

- (b) Kalium perxenat, $K_4[XeO_6]$ boleh diperolehi daripada tindak balas hidrolisis XeO_3 . Beri satu kaedah sintesis kalium perxenat bermula daripada gas xenon. Ramalkan struktur bagi $[XeO_6]^{4-}$ dengan menggunakan teori penolakan pasangan elektron petala valens.

(6 markah)

- (c) Jika diketahui kation XeF^+ boleh dibentuk melalui tindak balas XeF_2 dengan sebatian penerima F^- , huraikan bagaimana sebatian yang mengandungi ikatan Xe dengan nitrogen, $[HCNXeF][AsF_6]$, dapat disediakan bermula daripada XeF_2

(8 markah)

4. (a) Jelaskan mengapa fluorin hanya mempunyai keadaan pengoksidaan -1 tetapi klorin mempunyai keadaan pengoksidaan -1, 1, 3, 4, 5, 6 dan 7.

(6 markah)

- (b) Tulis formula oksoasid bagi klorin dengan keadaan pengoksidaan 1, 3, 5 dan 7. Susun oksoasid tersebut dalam turutan kekuatan asid yang meningkat dan beri penjelasan bagi turutan yang anda telah berikan.

(6 markah)

- (c) I_5^- merupakan molekul bengkok bersimetris dengan 2 jarak ikatan I-I bernilai 317 pm dan 280 pm. Jelaskan pemerhatian tersebut.

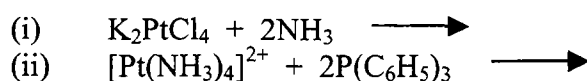
(8 markah)

BAHAGIAN B: (Jawab DUA soalan)

5. (a) Adakah kesan *trans* suatu fenomena termodinamik? Jelaskan jawapan anda.

(6 markah)

- (b) Ramalkan hasil tindak-tindak balas berikut:

(4 markah)

- (c) Ramalkan dan berikan keterangan ringkas sama ada kadar tindak balas penukargantian ligan pada kompleks *trans*-[Pt(py)₂(CN)(Cl)] akan menurun, meningkat atau tidak begitu berubah sekiranya:

- (i) kumpulan keluar, Cl⁻, ditukar dengan Br⁻,
- (ii) kedua-dua ligan penonton, py, ditukar dengan 2-metilpiridina,
- (iii) kumpulan masuk, NH₃, ditukar dengan P(C₆H₅)₃,
- (iv) ligan berkedudukan *trans*, CN⁻, ditukar dengan SCN⁻, dan
- (v) atom pusat, Pt(II), ditukar dengan Pd(II).

(10 markah)

6. (a) Data yang diperolehi bagi tindak balas hidrolisis yang dialami oleh kompleks [CoCl(NH₃)₅]²⁺ pada 25 °C dengan kehadiran kumpulan hidroksil (HO⁻) pada kepekatan yang berbeza adalah seperti berikut:

[HO ⁻]/mol dm ⁻³	0.1	0.2	0.3	0.4
k _{obs} /s ⁻¹	0.085	0.170	0.225	0.335

Berdasarkan data ini, tuliskan satu ungkapan hukum kadar yang berpatutan dan cadangkan satu mekanisme yang boleh menjelaskan peranan HO⁻ bagi tindak balas tersebut. Seterusnya, berikan satu eksperimen yang boleh membuktikan ataupun memperkukuhkan mekanisme yang dicadangkan oleh anda itu.

(10 markah)

- (b) Apakah ciri yang ketara yang membezakan antara tindak balas redoks yang berlaku melalui Mekanisme Sfera Dalam (MSD) dan yang berlaku melalui Mekanisma Sfera Luar (MSL)?

(3 markah)

- (c) Mengapakah tindak balas redoks antara kompleks [Co(NH₃)₆]²⁺ dan kompleks [Co(NH₃)₆]³⁺ berlaku dengan kadar yang amat perlahan, k = 10⁻⁹ M⁻¹s⁻¹?

(7 markah)

7. (a) Pemalar kadar, *k*, bagi tindak balas penukargantian Cl⁻ dengan H₂O pada kompleks [PtClL(PEt₃)₂] (di mana L = 2,6-dimetilpiridina) pada 25 °C didapati menurun sedikit apabila L berkedudukan *cis* berbanding dengan apabila L berkedudukan *trans*. Jelaskan perkara ini.

(10 markah)

(b) Ramalkan dan berikan keterangan ringkas sama ada kadar tindak balas penukargantian ligan pada kompleks $[\text{CoCl}(\text{NH}_3)_5]^{2+}$ akan menurun, meningkat atau tidak begitu berubah sekiranya:

- (i) kumpulan keluar, Cl^- , digantikan dengan F^- ,
- (ii) empat kumpulan NH_3 (ligan penonton) digantikan dengan dua kumpulan $\text{NH}_2(\text{CH}_3)_2\text{C}-\text{C}(\text{CH}_3)_2\text{NH}_2$, dan
- (iii) atom pusat, Co(III) , digantikan dengan Co(II) .

(6 markah)

(c) Kelabilan sesuatu kompleks oktahedral boleh diramalkan berdasarkan sifat kemagnetan atau konfigurasi elektronnya. Nyatakan sama ada kompleks berikut adalah labil atau lengai:

	<u>Kompleks</u>	<u>konfigurasi elektron</u>
(i)	$[\text{Cu}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$	$d^9 (t_{2g}^6 e_g^3)$
(ii)	$[\text{Cr}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$	$d^3 (t_{2g}^3)$
(iii)	$[\text{Ti}(\text{H}_2\text{O})_6]^{3+}$	$d^1 (t_{2g}^1)$
(ii)	$[\text{Co}(\text{NO}_2)_6]^{3-}$	$d^6 (t_{2g}^6)$

(4 markah)